

TARBIYA FANLARINI AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI (AKT) ORQALI O'QITISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Fathullayeva Shoxsanam Zafar qizi
Hakimjonova Dilnoza Nizomiddin qiz
TAFU Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

Saparova Umida Baxromovna

*Ilmiy rahbar: (E-mail: umidasaparova7@gmail.com ORCID:
<https://orcid.org/0009-0005-5709-4073>) Tashkent University of Applied Sciences, 1
Gavhar Street, Tashkent, 100149, Uzbekistan*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada tarbiya fanlarini o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) tutgan o'rni, ularning o'quvchilarning tarbiyaviy dunyoqarashini shakllantirishdagi samarasi, interaktiv va raqamli vositalar orqali o'qitish metodikasi yoritilgan. Shuningdek, pedagogik jarayonni innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etishning afzalliklari tahlil qilinadi. Muallif tomonidan amaliy tajriba va zamonaviy pedagogik qarashlar asosida muhim takliflar ilgari surilgan.*

Kalit so'zlar: *tarbiya fanlari, AKT, ta'lim texnologiyalari, pedagogik jarayon, interaktiv metodlar, raqamli ta'lim.*

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimi zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashib borayotgani kuzatilmoqda. Xususan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) barcha fanlarda, jumladan, tarbiya fanlarida ham o'qitish jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda. Tarbiya fanlari – bu nafaqat bilim berish, balki shaxsning axloqiy, ma'naviy va fuqarolik pozitsiyasini shakllantiruvchi asosiy yo'nalishlardan biridir. Shu bois, ushbu fanlarni o'qitishda AKT vositalaridan samarali foydalanish muhim metodik va texnologik yechim hisoblanadi.

Asosiy qism.

1. Tarbiya fanlarining mazmuni va o'qitishdagi vazifalari

Tarbiya fanlari o'quvchilarda ma'naviy-axloqiy tushunchalarni, ijtimoiy qadriyatlarni, milliy g'urur va fuqarolik burchini singdirishga qaratilgan. "Pedagogik texnologiya asoslari" (J. Yo'ldoshev va boshqalar) asarida ta'kidlanishicha, tarbiya o'quvchining ruhiy va axloqiy rivojiga ta'sir ko'rsatishda muhim vosita bo'lib, bu jarayonni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish ta'lim sifati va natijadorligini oshiradi.

Tarbiya fanlari:

- shaxsiy fazilatlarni shakllantirish;
- ijtimoiy faol fuqaroni tayyorlash;
- milliy va umuminsoniy qadriyatlarni singdirish;

-yoshlarni sog'lom turmush tarziga yo'naltirish kabi vazifalarni bajaradi.

2. AKT vositalarining o'rni va imkoniyatlari

AKT vositalari orqali darslarda:

-Interaktiv taqdimotlar (PowerPoint, Prezi);

-Audiovizual materiallar (videodarslar, film lavhalari, animatsiyalar);

-Elektron testlar va onlayn so'rovlar (Google Forms, Kahoot);

-Virtual muhitlar (Zoom, Google Classroom, Moodle) kabi vositalar faol qo'llaniladi.

Shuningdek, O'zbekiston OTMlarida qo'llanilayotgan "Boshlang'ich ta'limda tarbiya" darsligida qayd etilishicha, raqamli texnologiyalar orqali bolalarda hayotiy vaziyatlarni virtual tarzda modellashtirish, ahloqiy muammolarni tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin.

3. Amaliy metodikalar va pedagogik yondashuvlar

Tarbiya fanlarida AKTdan foydalanishda quyidagi metodik yondashuvlar samarali hisoblanadi:

-Case-stadi (vaziyatli tahlil): O'quvchilarga turli ijtimoiy-axloqiy muammolar bilan bog'liq virtual holatlarni tahlil qilish topshiriladi;

-Rol o'ynash (simulyatsiyalar): Talabalar tarbiyaviy holatlarda harakat qilishni o'rganadi (masalan, sinf rahbari, ota-ona, tengdosh sifatida);

-Multimedia loyiha ishlari: O'quvchilar AKT vositalari yordamida tarbiyaviy mavzularda video, infografika yoki blog yaratadilar;

-Forum va bloglar orqali muhokama: Talabalar onlayn tarzda tarbiyaviy mavzularni fikrlashadilar va bahs yuritadilar.

Shuningdek, ushbu metodlar orqali talabaning tanqidiy fikrlashi, muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilishi, shaxsiy nuqtai nazarini asoslay olishi kabi ko'nikmalari shakllanadi.

4. Pedagogning roli va kasbiy kompetensiyasi

Zamonaviy AKT vositalaridan samarali foydalanish uchun o'qituvchi:

-texnologik savodxonlikka ega bo'lishi;

-dars jarayonini rejalashtirishda raqamli vositalarni integratsiyalashni bilishi;

-innovatsion ta'lim metodlarini amaliyotga tatbiq eta olishi lozim.

Bu borada "Maktabgacha pedagogika" (F. Qodirov va boshqalar) darsligida o'qituvchining roliga alohida urg'u berilgan. Ularga ko'ra, pedagoglar nafaqat axborotni yetkazuvchi, balki tarbiyaviy muhitni tashkil qiluvchi shaxsiy namuna sifatida namoyon bo'ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, tarbiya fanlarini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida o'qitish – bu zamonaviy ta'limning zaruriy bosqichidir. AKT orqali o'quvchilarda axloqiy-ijtimoiy ongni shakllantirish, interfaol va mustaqil ta'lim muhitini yaratish imkoniyati mavjud. Shu bilan birga, bu yondashuv o'qituvchidan yangicha fikrlashni, doimiy izlanishni, ijodiy va texnologik yondashuvlarni talab qiladi.

Yosh avlodni milliy g'urur va umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalashda AKT vositalarining maqsadli va metodik asosda qo'llanilishi zamonaviy o'qituvchining ustuvor vazifasidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Yo'ldoshev J., Usmonov S. (2019). Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: “Fan va texnologiya” nashriyoti.
(Ushbu darslikda zamonaviy ta'lim texnologiyalari, jumladan AKT asoslari haqida asosiy tushunchalar bayon etilgan.)
2. Xaydarova S. (2020). Boshlang'ich ta'limda tarbiya. – Toshkent: “O'qituvchi” nashriyoti.
(Kitobda boshlang'ich sinflarda tarbiya fanini o'qitish metodikasi va zamonaviy yondashuvlar yoritilgan.)
3. Qodirov F., Toshpo'latova Sh., A'zamova M. (2018). Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: “Ilm Ziyo” nashriyoti.
(Tarbiya jarayonining yoshga mos psixologik-pedagogik asoslari bayon qilingan.)
4. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. (2022). 2022-yilda nashr etishga ruxsat berilgan o'quv adabiyotlari ro'yxati. – Toshkent.
(Rasmiy adabiyotlar ro'yxatida yuqoridagi darsliklar mavjudligi tasdiqlangan.)
5. Saparova, U. B. Specific Aspects of Forming Economic Educational Skills of Students of Primary Education Institutions of Higher Education. – European Science Methodical Journal, 2024, Vol. 2, Issue 12, pp. 82–90. ISSN (E): 2938-3641.
6. Saparova, U. B. Pedagogical Principles of Forming Economic Education Skills in Primary Class Students with Family Partnership. – Best Journal of Innovation in Science, Research and Development, 2023, Vol. 2, Issue 9.
7. Saparova, U. B. Theoretical Principles of Forming the Skills of Economic Education in Students. – Procedia of Theoretical and Applied Sciences, 2023, Vol. 11, September. ISSN: 2795-5621.
8. Saparova, U. B. Specific Features of Forming Economic Education Skills in Primary School Students through Family Partnership. – Public Education, 2023, No. 6 (November–December), pp. 63–67.
9. Saparova, U. B. The Role of Eastern Thinkers' Historical Heritage in Forming Economic Education Skills of Future Primary School Teachers within the Framework of the Science of Education. – Teacher and Lifelong Education, 2024, No. 5/2, pp. 484–492.